

Asia: VN/24186/2023

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: Rikoslain soveltamisalaa koskevien 1 luvun säännösten uudistaminen

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä

Liikenne- ja viestintävirasto on tarkastellut työryhmämietintöön sisältyviä ehdotuksia liikenteen ja viestinnän lupa- ja valvontaviranomaisena.

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa esityksen tavoitteita ja lähestymistapaa. Virastolla on esitykseen jäljempänä esitetyt yksityiskohtaiset huomiot:

Ehdotetun rikosoikeuden soveltamisalan riittävyys ja tarkoituksenmukaisuus

-

Rikoksen tekopaikkaa koskevat säännökset (1 ja 10 §)

-

Muut rikosoikeuden soveltamisalaa koskevat säännökset (2–9 §)

Rikoslain 2 §:n otsikointia ei voida nykyisellään pitää onnistuneimpana. Otsikossa mainitaan vain alukset, vaikka pykälä käsittelee sekä aluksia että ilma-aluksia. Lisäksi otsikossa puhutaan Suomeen laskeutuvista aluksista. Yleiskielisesti yleensä puhutaan aluksen saapumisesta ja ilma-aluksen saapumisesta tai laskeutumisesta. Virasto esittää harkittavaksi, että 2 § voitaisiin otsikoida kuvaavammin esim. lyhyesti "Aluksessa tai ilma-aluksessa tehty rikos", tai pidempänä versiona "Suomalaisessa tai Suomeen saapuneessa aluksessa tai ilma-aluksessa tehty rikos". Vastaavasti esitutkintalain (805/2011) 3 luvun 8 §:n otsikko voisi kuulua "Suomen ulkopuolella tai ulkomaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa tehty rikos".

Samaisen 2 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa sivulla 225 todetaan, että "Liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 216 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) ylläpitää

liikenneasioiden rekisteriä, johon suomalaiset alukset ja ilma-alukset merkitään." Liikenne- ja viestintävirasto toteaisi, että Ahvenanmaalla on oma alusrekisterinsä, josta säädetään alusrekisterilaissa (512/1993).

Mietinnön sivulla 225 pohditaan lippuperiaatteen soveltumista miehittämättömään alukseen ja ilma-alukseen ja todetaan muun muassa seuraavaa: "Pykälässä tarkoitettuna aluksena tai ilma-aluksena pidettäisiin myös rekisteröityjä miehittämättömiä tai autonomisia aluksia ja ilma-aluksia. Pykälä kuitenkin edellyttäisi, että rikos on tehty aluksessa. Säännöksen soveltaminen miehittämättömässä aluksessa tehtyihin rikoksiin tarkoittaisi käytännössä sitä, että vaikka aluksella ei olekaan miehistöä, sillä voidaan kuljettaa vähintään yhtä henkilöä tai vähintään yksi henkilö voi oleskella aluksessa ja rikokseen on syyllistynyt tällainen aluksella oleskeleva henkilö. Miehittämättömän aluksen avulla tai välityksellä etäohjatusti tehdyissä rikoksissa lippuperiaate ei voisi määritelmällisesti soveltua, koska rikos ei olisi tehty aluksella tai ilma-aluksessa." Virasto voi vahvistaa, että tämä näkemys vastaa myös keskusteluja, mitä kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä (ICAO) on käyty kansainvälisten ilmailusopimusten soveltamisesta miehittämättömiin ilma-aluksiin.

Suomeen kohdistuneita rikoksia koskevaa 3 §:ää ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös sellaisia ulkomailla tehtyjä rikoksia, jotka kohdistuvat yhteiskunnan tärkeisiin toimintoihin. Virasto kannattaa ehdotusta ja pitää sitä hyvin perusteltuna.

Muut ehdotetut rikoslain 1 luvun säännökset (11–14 §)

-

Esitutkintalain 3 luvun 8 §:ään ehdotetut muutokset

Esitutkintalain (805/2011) 3 luvun 8 §:n otsikko voisi kuulua "Suomen ulkopuolella tai ulkomaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa tehty rikos" (vrt. edellä rikoslain 1 luvun 2 §:ää koskevat huomiot).

Ehdotusten suhde kansainvälisiin ja eurooppalaisiin velvoitteisiin

-

Uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen ehdotetuilla lainsäädäntömuutoksilla

-

Ehdotusten vaikutukset

-

Muut asiat

Toimituksellisena huomiona virasto vielä toteaa, että mietinnössä käytetään virastosta sen lakisäateisen nimen "Liikenne- ja viestintävirasto" lisäksi tai sijasta myös viraston oheisnimeä Traficom, jota ei hallituksen esityksissä tai lainsäädännössä muutoin käytetä.

Metsälampi Susanna
Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) -
TRAFICOM/336874/04.04.05.03/2026